GŁOS POMORSKI

Nr. 148 — Rok 4.

(GAZETA POMORSKA)

Numer pojedyńczy 200.000 mk.

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji **1,80 Złp.** w agenturach miejscowych miesięcznie **1,85 Złp.**, przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą **2,05 Złp.**, wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie **2,13 Złp.**, dla W. M. Gdańska 2,5 Guld. Gd. — pod opaską w Polsce **3,50 Złp.**, do Gdańska 4.00 Guld. Gd., do Francji 18 fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr). do Anglji 5 shil do Stanów Zjednoczonych 80 cent. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe: Gdańsk nr. 2980. Konto pocztowe: Kasa Oszczędności, Oddział w Poznaniu nr. 201 193. Miejsce płatności wykonania Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 8 groszy w dziale reklamowym na stronie 1-3 łam. przed tekstem 60 groszy, wśród tekstu 35 groszy za tekstem 28 groszy. dla W. M. Gdanska wiersz m/m. 8-łam. w dziale ogł 0,10 Guld. Gd., wiersz m/m 3-łam. przed tekstem 0,66 Guld. Gd., w tekście 0,40 Guld. Gd., za tekstem 0,31 Guld Gd., dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadwyżki. Za tłomaczenia 20 proc. nadwyżki. — Rachunki są natychmiast płatne. — Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południu.

Redakcja i Administracja Grobiowa 27/29. | **Grudziądz,** sobota, dnia 28-go czerwca 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**

Z Ligi Narodów.

Przedstawiciel Polski przemawiał na międzynarodowej konferencji pracy. — 8-godzinny dzień pracy to jest zagadnienie międzynarodowe. — Niemcy muszą zachować 8-godzinny dzień pracy.

Genewa, 26. 6. (PAT.) Na posiedzeniu międzynarodowej konferencji pracy po delegacie Wielkiej Brytanji zabrał głos delegat rządu polskiego p. inż. Sokal. Mówca za niedopuszczalne używanie 8-godzinnego dnia pracy do walki politycznej czy ekonomicznej i żąda traktowania sprawy jako społecznej. Na przykładzie położenia na G. Śląsku inż. Sokal wykazuje, że 8-godzinny dzień pracy jest problematem międzynarodowym. Wobec powagi położenia trzeba żądać, aby dla utrzymania pokoju społecznego i dla uratowania podstawy ustawodawstwa społecznego Niemcy zachowały 8-godzinny dzień pracy. Delegat polski wita z uznaniem zapowiedź delegatów Francji i Anglji o ratyfikowaniu konwencji waszyngtońskiej. W zakończeniu delegat polski zapewnia, że podpisu Polski nie zabraknie na układzie, jeżeli Niemcy wyrażą przystąpienie do niego. Deklarację polską uznano obok oświadczenia francuskiego i angielskiego za najlepsze ujęcie kwestji.

Genewa, 26. 6. (PAT.) Rozpoczętą na międzynarodowej konferencji pracy dyskusję o 8-godzinnym dniu pracy zakończył p. Albert Thomas, potępiając stanowczo postępowanie niemieckie, p. Thomas stwierdził, że według raportu komitetu rzeczoznawców Niemcy mogą utrzymać 8-godzinny dzień pracy i zapłacić należne odszkodowanie. Thomas cytował wczorajsze przemówienie inż. Sokala o sytuacji polskiej i położeniu na G. Śląsku, poczem odczytał sejmową interpelację P. P. S. w sprawie interwencji międzynarodowego biura pracy o 8-godzinny dzień pracy. Atak Thomasa przeciwko reakcji niemieckiej i całe jego przemówienie miały charakter bardzo zdecydowany.

Z Francji.

Od Niemców samych zależeć będzie, przystąpienie do Ligi Narodów. — Przed konferencją londyńską. — Francja uzna Sowietów.

Paryż, 26. 6. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu senatu Herriot odczytał deklarację, wyrażająca przekonanie, że plan rzeczoznawców zostanie przyjęty. Sojusznicy — mówił Herriot — muszą uzyskać to, aby ich wierzytelność niemiecka miała wartość handlową. Posiadam zapewnienie Mac Donalda — mówił Herriot — że na wypadek, gdyby Rzesza uchyliła się od zastosowania planu Davesa. Anglja, jako strażniczka układu obowiązuje się stanąć u boku sprzymierzonych. Na wypadek uchybień niemieckich przewidziane jest podobne postępowanie. Aby Europa odetchnąć mogła spokojnie, konieczne jest rozbrojenie Niemiec. Oświadczenia i obietnice są tu niewystarczające. Całkowita zgodność Mac Donalda na te poglądy spowodowała wystosowanie wspólnej noty do Rzeszy.

Belgowie powiadomieni o rezultatach narad z Mac Donaldem w Cherquers, bez najmniejszych trudności wyrazili całkowitą zgodę z powziętemi tam postanowieniami. W interesie Rzeszy leży, jaknajszybsze wydanie zarządzeń celem wprowadzenia w życie planu Davesa. W tym wypadku koniecznem byłoby zwołanie zebrania sojuszników w Londynie.

Na żądanie Herriota Mac Donald zgodził się, aby dyskusja nad sprawą długów międzysojuszniczych została beztermінowo odłożona. Najkorzystniejszym rezultatem tych narad jest stwierdzenie jednomyślnego dążenia przedstawicieli Francji, Anglji i Belgji do oparcia pokoju na zasadach sprawiedliwości.

Oświadczam — mówił Herriot — że w dniu, kiedy Niemcy wypełnią ciążące na nich zobowiązania traktatu wersalskiego jedynie od nich zależeć bedzie przystąpienie do Ligi Narodów. Powiedzieliśmy zgodnie, że gdyby Niemcy zachowywały sie lojalnie, to nie byłyby niepokojone, lecz wobec ich nielojalności, nie mogą być oszczędzane. Deklaracja Herriota oklaskiwana była jednogłośnie.

Paryż, 26. 6. (PAT). Odpowiadając w Izbie na zapytanie deputowanego Klotza, Herriot odczytał deklarację, odczytaną poprzednio w senacie i pokryta burzliwemi oklaskami lewicy. Herriot dodał następnie, że według otrzymanej depeszy z Waszyngtonu, Stany Zjednoczone zgadzają się wziąć udział w konferencji londyńskiej urzędowo w sprawach je obchodzących, zaś półurzędowo w sprawach, dotyczacych innych sprzymierzeńców. Decyzje konferencji staną się ostatecznemi dopiero po ratyfikowaniu ich przez parlamenty.

Paryż, 26. 6. (PAT). Związek Francusko - Polski wydał pod przewodnictwem Noulensa obiad na cześć posła polskiego Chłapowskiego i jego małżonki. Przewodniczący związku p. Noulens oraz p. pos. Chłapowski wygłosili okolicznościowe przemówienia, w których sławili przyjaźń francusko - polską, oraz ścisłą współprace polityczną i ekonomiczną obu krajów. Od ministra spraw zagr. p. Zamoyskiego nadeszła depesza z wyrazami sympatji.

Paryż, 26. 6. (PAT). „Ere Nouvelle“, podając wiadomość o bliskiem uznaniu przez rząd francuski rządu sowietów, zaznacza, że na zwołanej w tym celu konferencji poruszona bedzie w szczególności sprawa stosunków pomiędzy Polską a Rosją. Według dziennika, rząd francuski przed uznaniem sowietów de jure nalegać będzie na uregulowanie spraw polsko-sowieckich.

Aresztowanie mordercy Matteottie'go.

Berlin, 25. 6. (AW). Jako jednego z współwinnych w zamachu na Matteotti'ego aresztowano niejakiego Ignacego Lincoln-Trebitscha, który występował w Rzymie pod nazwiskiem Chircie. Jest to jeden z najgłośniejszych awanturników europejskich. Urodzony na Węgrzech z rodziny żydowskiej, wyemigrował do Ameryki, gdzie ukończył kolegjum prezbiterjańskie. Następnie wyjechał do Anglji, przeszedł na wyznanie anglikańskie i zażywał tam sławy jako znakomity kaznodzieja. Byłby on prawodopodobnie został biskupem, gdyby nie przypadkowe odkrycie olbrzymich nadużyć, jakich się dopuścił. Mimo to jeden z wpływowych polityków obozu liberalnego uwierzył w jego niewinność i wysunął go jako kandydata do parlamentu angielskiego. W r. 1910 awanturnik został członkiem Izby gmin jako kandydat liberalny. Gdy jednak dowiedziano się o jego przeszłości- zmuszono go do złożenia mandatu. W czasie wojny był najpierw szpiegiem angielskim w Niemczech, a następnie szpiegiem niemieckim w Anglji. Gdy go zdemąskowano i aresztowano, uciekł do Ameryki, która go jednak wydała Anglji. Z więzienia angielskiego uciekł powtórnie i schronił się do Niemiec, gdzie był jednym z głównych organizatorów zamachu Kapp'a, który mianował go szefem swej kancelarji. Po zamachu uciekł do Wegier i tam grał główna rolę w związku budzących się Węgier, znanej organizacji faszystowskiej. Wydalony z Wegier zjawił się we Włoszech, a obecnie został aresztowany jako zamieszany w zamach na Matteotti'ego.

Spekulacje giełdziarzy rozbiją się o żelazną podstawę naszej waluty.

Wiedeń, 26. 6. (PAT.) „N. Fr. Presse“ zamieszcza wywiad z prezesem ministrów p. Grabskim, w którym premjer występuje energicznie przeciwko pogłosce, krążącej w Wiedniu, jakoby zamierzone było wprowadzenie w Polsce moratorjum. Oświadczył m. in., iż pogłoski takie rozpowszechniane są przez spekulantów, którzy chcieliby powtórzyć grę stosowaną swego czasu wobec marki polskiej. Wysiłki tych spekulantów rozbiją się o żelazną podstawę nowej waluty.

Min. Sikorski wizytuje okręg radomski.

Warszawa, 26. 6. (PAT). Wczoraj po południu wyjechał p. min. spr. wojsk. gen. Sikorski na inspekcję okręgu radomskiego, jako przyszłego centrum przemysłu wojskowego. Podróż inspekcyjna potrwa do poniedziałku tj. 30 bm.

Poseł Stanów Zjednocz. w Warszawie.

Warszawa, 26. 6. (PAT). W dniu 26. bm. o godz. 12 p. dr. Alfred Pearson, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Stanów Zjedn. A. P. złożył p. Prezydentowi Rzpltej swe listy uwierzytelniające na uroczystej audjencji w pałacu Belwederskim. Stosownie do uroczystego ceremoniału przewiózł posła do Belwederu zastępca dyrektora protokołu p. Tarnawski w towarzystwie adjutanta p. Prezydent Rzpltej por. Horodyskiego.

Wschodnie Prusy występują ostro przeciw projektowi Davesa.

Królewiec, 26. 6. (PAT). Nacjonalistyczna prasa wschodnio pruska prowadzi ostrą agitację przeciwko wykonaniu traktatu wersalskiego i przyjęciu sprawozdania Davesa. Szczególnie ostro występuje wzmiankowana prasa przeciwko ententcie, z powodu ostatniej noty o kontroli wojskowej.

Za lub przeciw projektom rzeczoznawców.

Berlin 25 czerwca.

Konferencja londyńska między Herriotem a Mac Donaldem żywem odbija się echem w sferach politycznych niemieckich. Przyjęcie lub nie przyjęcie projektu odszkodowań rzeczoznawców — oto hasło, które wysuwają socjaliści z jednej a nacjonaliści z drugiej strony.

Nacjonaliści z Ludendorffem i Hitlerem na czele wygrali wybory pod hasłem prowadzenia polityki zagranicznej odrzuceniem projektu rzeczoznawców i głoszeniem sabotażu traktatu wersalskiego z ew. finałem wojny odwetowej. Oczywista, że w obecnych warunkach nie myślą o współpracy nad prawami, które uchwalone być muszą, o ile wogóle Niemcy wybrnąć chcą z katastrofy. Koła lewicowe, zdające sobie sprawę z stanowiska nacjonalistów, podburzających dziś od Prus Wschodnich aż do Bawarji, od Saksonji aż do Pomoranji, masy przeciwko misjom Ententy, widzą jasno, że wybrnięcie z chaosu i jasne postawienie sprawy nastąpić wtedy tylko będzie mogło, gdy naród niemiecki sam oświadczy swą wolę. Znamienne jest, że „Vorwärts“, organ socjalistów, który prawdopodobnie nie dowierza składowi obecnemu parlamentu w odezwie przygotowuje ludność do oświadczenia swej woli. „Vorwärts“ argumentuje, że „pospieszne uchwalenie praw koniecznych celem wykonania projektu rzeczoznawców jest już dla tego konieczne, albowiem inaczej robotnikom, pracobiorcom i urzędnikom zagraża ogrom nędzy, który wszystko, co dotąd doświadczyliśmy, przewyższy swoją srogością. Odrzucenie sprawozdania spowoduje inflację, której następstwa straszniejsze będą od tych z roku 1923. Znowu setkom tysiącom, gdy nie miljonom grozić będzie skrócony dzień roboczy, gdy nie zupełne bezrobocie. Socjaldemokratyczna partja postara się więc w danym razie o plebiscyt w sprawie przyjęcia projektu sprawozdawców“.

Cytujemy ustęp z odezwy „Vorwärts'a“ dla tego, że ilustruje on dobitnie chaos, w którym z powodu hecy nacjonalistycznej brnie polityka niemiecka a w dodatku wykazuje, że przyszłe dnie i tygodnie zapowiadają walkę polityczną jakiej Niemcy dotąd nie były świadkami. Komunistyczna partja jako tertius gaudens występuje przeciwko przyjęciu sprawozdania rzeczoznawców. Ma ona zlecenie z Moskwy i pracuje w myśl tych zleceń. Nie przyjęcie projektu przysparza kłopotów rządowi Eberta i powiększa chaos. W chaosie spodziewa się partja ta dopiąć swych celów.

*

Jak zresztą nacjonaliści i spokrewieni z nimi „taktycznie“ komuniści przyjmują noty Ententy „przygotowujące porozumienie“ i „uznanie projektu rzeczoznawców“ na to jako dowód niech posłużą głosy o nocie kontroli wojskowej, zakomunikowanej rzadowi niemieckiemu. Na samprzód rej wodząca nacjonalistyczna „Dte. Tageszeitung“.

„Nowy dokument, który świadczy o zupełnem poniżeniu Niemiec. Kierownicy tych państw, które dysponują nad miljonowemi armjami i olbrzymiemi flotylami, których wojska w głębi stoją Niemiec i które właśnie zamierzają ostatnie skraść nam grosze pod pozorem kontrybucji wojennej, ośmielają się mówić o „grożącem niebezpieczeństwie i posądzać nas o tajne zbrojenie i grożą nam, gdy rząd niemiecki nie okaże woli stłumienia ostatniej iskry narodowego poczucia w narodzie niemieckim“.

Oczywista, że, gdy „Dte Tageszeitung“ staje w obronie ostatniej iskry narodowego poczucia to także „Rote Fahne“, organ komunistów w tę samą uderzyć musi nutę i stanąć musi w obronie „praw narodowych“.

„Ciągłe żądania Mac Donalda i Herriota rozbrojenia Niemiec są najbezczelniejszemi prowokacjami. Imperjalizm francuski i angielski pod batutą „lewego“ rządu

przygotowuje nowe wojny i zawiera tajne konwencje militarne i mamię on świat o pacyfiźmie wobec Niemców.

Pracujący lud niemiecki znosić tak długo będzie musiał prowokacje opływających w złocie angielskich i francuskich generałów z otoczeniem swem ladacznic, jak długo sam obronę „honoru narodowego nie weźmie w swe ręce. Pierwszym warunkiem tego jest wypędzenie tych generałów".

*

Jak widzimy z jednej strony żąda socjalizm z partjami umiarkowanemi, plebiscytu nad przyjęciem lub nieprzyjęciem projektów rzeczoznawców. Z drugiej strony połączona z komunistami prawica domaga się wypędzenia generałów Ententy i powierzenia decyzji hakenkreuzlerom i sotniom komunistycznym.

Tak albo owak przyszłe tygodnie, gdy nie dnie zapowiadają się burzliwie.

M.

O nowy projekt ustawy przemysłowej.

III.

Stanowisko rządowe do nowej ustawy według nowego projektu.

W zrozumieniu ustawy przemysłem jest tak fabryka jak warsztat rzemieślniczy, hotel, restauracja, kawiarnia, sklep i wogóle każde miejsce służące stale do wykonywania przemysłu. Klasyfikacji poszczególnych kategoryj przemysłów projekt ze względów natury technicznej i organizacyjnej nie przeprowadza.

Projekt ustawy przemysłowej w redakcji poprzedniej (z r. 1921) był przedmiotem obszernej ankiety pisemnej. Uwagi swoje i wnioski nadesłały także urzędy wojewódzkie, izby przemysłowo-handlowe małopolskie, poznańskie i pomorskie izby rzemieślnicze Centr. Związek Polskiego Przemysłu Górnictwa i Handlu w Warszawie, Centralne Towarzystwo Rzemieślnicze oraz liczne inne związki. Wobec tego pierwotny projekt uległ zmianie redakcyjnej, który wyraził się w wyżej podanych zasadach. Projekt nowy nie zadowolił jednakże zainteresowanych tem więcej wobec różnicy zapatrywań co do zasad, którym odpowiadać winna polska ustawa przemysłowa.

Ustna konferencja, jaką zwołało M. Przemysłu i Handlu, nie doprowadziła do uzgodnienia poglądów, przeto zebrani oświadczyli się za odroczeniem terminu konferencji celem uzgodnienia tychże.

Najostrzejszą opozycję w stosunku do nowego projektu wypowiedziało rzemiosło b. Kongresówki, które zarzuca nowemu projektowi, że nie przewiduje dość skutecznej obrony interesów narodowych jak i zawodowych rzemiosła, dalej żąda się dowodów uzdolnienia dla tych, którzy kierować mają praktycznem kształceniem uczni jak i kwalifikacyj jako warunku przyjęcia do organizacji. Dalej domagano się przy kwestji, jakie rodzaje przemysłu należy zaliczyć do koncesjonowanych zaliczenia do nich także zawodu graficznego, jak drukarskiego, litograficznego, księgarni, antykwarni, przedsiębiorstw instalacyj wodociągowych, gazow., elektr. wyrobu i naprawy kotłów parowych przedsiębiorstw pogrzebowych wyrobu i sprzedaży trucizn, środków leczniczych i sztucznych wód mineralnych biur informacyjnych o stosunkach kredytowych kupców, handlu bydłem i końmi, handlu artykułami łatwo palnemi jak nafta, benzyna, których w projekcie nie uwzględniono, a to z tego powodu, że chybiałoby to zasadom, na których opiera się projekt rządowy.

W odpowiedzi na powyższe wyjaśniono też, że co się tyczy drukarni, księgarni itd., to proponowane zastosowanie systemu koncesyjnego nie dałoby się pogodzić z zasadami ustalonemi art. 105 Konstytucji. Nadzór władz przemysłowych i budowlanych oraz kontrola wykonywana przez przedsiębiorstwa, dostarczające wody, gazu, światła elektrycznego, uważa się za skuteczne do czuwania a i w innych przepisy policyjne uważa się za wystarczające.

Wydane na zasadzie ustawy o nadzorze nad kotłami parowemi, przepisy o budowie itd. przewidują według zdania kół rządowych również wystarczające środki zapobiegawcze.

W sferach zaś wielkiego przemysłu podnoszono przeciw projektowi zarzut, że zawiera liczne postanowienia zbytecznie utrudniające rozpoczęcie lub wykonywanie przemysłu.

Małopolska tymczasem żąda dowodu uzdolnienia dla wszystkich zawodów, a więc koncesyj bez wyjątku, nawet w kupiectwie. Od prawidłowej nauki i egzaminów ma być uzależnione udzielenie koncesji na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Dalej koncesjonowanie przedsiębiorstw, jakie m. in. już wyżej nadmieniliśmy.

Małopolska żąda bezwzględnego przymusu w organizacjach cechowych i przemysłowych, czemu sprzeciwia się b. Kongresówka, która żada o tyle wolności organizacyjnej, że obok jednego cechu w danym okręgu może być utworzony drugi... dla żydów — gdyż nie chce z nimi zasiadać do jednego stołu cechowego.

Pośrednie w gruncie rzeczy stanowisko zajęła b. dz. pruska, która godzi się w zasadzie na zupełną wolność przemysłową, żąda jednakże bezwzględnego dowodu uzdolnienia dla tych, którzy mają mieć prawo kształcenia uczni, oraz wyłącznych uprawnień dla mistrzów, organizowania się w cechach. Do przedstawicielstwa izby mają również wchodzić z kół przedsiębiorców tylko mistrzowie i tylko takowi mają zasiadywać w komisjach egzaminacyjnych. Rzemieślnicy w tutejszej dzielnicy nie widzą racjonalności stwarzania dualizmu cechowych. W końcu żądają, ażeby regulacja stosunków uczniowskich obejmowała wszystkie rodzaje przemysłu bez wyjątku, jako w najwięcej zaniedbanej dziedzinie przez ustawodawstwo niemieckie, faworyzujące wiodocznie wielki przemysł. Wreszcie nie widzi się wystarczającego uzasadnienia, dlaczego kwestja Izb rzemieślniczych nie miałaby być uregulowana osobną ustawą, tak jak innych izb, przez co przeprowadzenie i uzgodnienie samej ustawy przemysłowej byłoby prędzej możliwe, jako zasadniczej i podstawowej, na której oparłyby się wszelkie inne ustawy w zakres tego ustawodawstwa wchodzące.

Przecięcie tego węzła gordyjskiego będzie kosztowało jeszcze wiele złej krwi i jeżeli projekt nie oprze się na zasadach ustalonych, z uwzględnieniem specjalnych interesów rzemiosła, a wyrażonych przez rzemieślników b. dzielnicy prusk.- jako najliczniejszej i najlepiej zorganizowanej części składowej w kraju, to ustawa chybi celu.

Gryf.

Posiedzenie Sejmu.

Budżet Ministra Przemysłu i Handlu. — Rola żydów w życiu gospodarczem Polski. Kryzys w przemyśle górniczym i hutniczym.

OBRADY PRZEDPOŁUDNIOWE.

Warszawa, 26. 6. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu przystąpiono z kolei do 10-tej części budżetu — preliminarza budżetowego Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Jako sprawozdawca referował pos. Koszydarski (Piast.) Budżet Ministerstwa Przem. i Handlu w wydatkach wynosi prawie 6 miljonów zł. w dochodach 3½ miljona zł. Budżet przedsiębiorstw w zakresie Ministerstwa Przem. i Handlu wykazuje netto dochód 10 i pół miljona zł. Co do ostatniej pozycji, referent wskazuje, że prawdopodobnie ulegnie ona zmniejszeniu ze względu na zmianę konjunktur handlowych węgla, nafty i soli. Ponadto referent omawiał wszystkie zmiany, dokonane w przedłożeniu rządowem przez komisję i motywy, jakiemi kierowała się komisja, a w szczególności wskazał na skreślenie 1 złotego z budżetu Głównego Urzędu Przewozu i Wywozu, jako demonstrację w kierunku zlikwidowania tego urzędu po przyjęciu odpowiedniej ustawy celnej. Ponadto referent zajął się przesileniem gospodarczem, wskazując na drożyznę produktów oraz kwestję dostosowania przemysłu do potrzeb obronnych państwa i oparcia na zasadach samowystarczalności.

W dyskusji zabierali głos pos. Maksymiljan Malinowski (Wyzw.), który podniósł znaczenie przemysłu ludowego i domagał się od rządu otoczenia przemysłu ludowego należytą opieką, pos. Kwiatkowski (Chrześc. Dem.), pos Wiślicki (kl. żyd.) pos. Roguszczak (N. P. R.) i pos. Dunin (Chrześc. Dem.). Pos. Kwiatkowski zajął się omawianiem niedomagań naszej polityki gospodarczej w dziale Ministerstwa Przem. i Handlu. Wskazał on, że dopiero wskutek obecnego przesilenia gospodarczego nastąpiła świadomość konieczności zmian, następnie zanalizował przyczyny obecnego przesilenia gospodarczego, wymieniając przyczyny ogólne i przyczyny lokalne. Przechodząc następnie do kwestji kredytu, mówca podkreśla, że nie należy rozluźniać podstaw, na jakich się go udziela, w końcu zwraca uwagę na konieczność wystąpienia naszego rządu do Rady Ambasadorów w sprawie przedłużenia dnia roboczego w Niemczech.

Pos. Wiślicki zajął się specjalnie rolą żydów w życiu gospodarczem Polski. Pos. Roguszczak ze względu na nieprzyjazny stosunek wielkiego przemysłu na G. Śląsku do dzieła sanacji domaga się kontroli państwowej w tych zakładach, pos. Dunin zaś omawiał najważniejsze momenty, składające się na ogólną zwyżkę cen, wskazując w szczególności na zanik oszczędności, podatki przemysłowe, brak intensywności pracy, brak kapitału oraz wysoką stopę procentową.

Na tem posiedzenie przerwano do godz. 4 po poł.

OBRADY POPOŁUDNIOWE.

Warszawa, 26. 6. (PAT.) Po przerwie zabrał głos Rozumek (Zjedn. niem.) stwierdzając, że w przemyśle górniczym i hutniczym jest coraz gorzej. Przyczyn tego szukać należy w wysokości cen robocizny oraz w drogim kredycie.

Pos. Wierzbicki (Z. L. N.) w dłuższem przemówieniu zastanawia się nad kryzysem w przemyśle i handlu, dopatrując się istoty tego kryzysu w zupełnym zaniku możności sprzedaży. Przemysłowcy muszą zrobić wszystko, aby przemysł polski ratować.

Pos. Żuławski (P. P. S.) uważa, że przemysł który otrzymuje więcej kredytu, aniżeli wynosi cały budżet nie potrafi zdobyć rynku ani jakością towarów, ani konkurencyjnemi cenami. Przyczynę kryzysu mówca widzi nie w wysokich zarobkach, lecz w niesłychanie drogim kredycie. Niedomagania przemysłu wywołane są nieodpowiednią organizacją i nieodpowiednim stanem przedsiębiorstw. W przedsiębiorstwach dobrze urządzonych wydajność pracy jest większa, aniżeli przed wojną.

Pos. Ilski (Z. L. N.) ubolewa, że u nas nic nie robi się dla poprawienia rzemiosła i handlu.

P. minister przemysłu i handlu Kiedron oświadcza, że w sprawie rzemiosł poświęca szczególną uwagę. Plan gospodarczy Ministerstwa polega na tem, aby doprowadzić do potanienia produkcji przemysłowej i usunąć dysproporcję między produkcją rolniczą a przemysłową. W sprawie polityki kredytowej p. minister sądzi że jedyną radą jest powolne uzbieranie kapitału i uzyskanie pożyczki zagranicznej.

Dalsze obrady odroczono do jutra do godz. 10 rano.

Z Anglji.

Na wypadek wystąpienia Niemiec stosunek Anglji z Francją zacieśni się. — Konferencja angielsko-sowiecka. — Sprawy Iraku.

Londyn, 26. 6. (PAT). Ze źródeł półoficjalnych ogłaszają, że rząd nie zamierza bynajmniej ogłaszać tekstu deklaracji francusko-angielskiej, wystosowanej do rządu Rzeszy w sprawie rozbrojenia. Zapewniają tu, iż aluzja do paktu wojskowego jest następstwem faktu, iż Mac Donald złożył wobec Herriota zapewnienie utrzymania w całości swego oświadczenia, zawartego w przemówieniu wygłoszonem w Yorku, a stwierdzającego, że na wypadek uchybień ze strony Niemiec, węzły łączące sojuszników, stałyby się silniejsze niż kiedykolwiek.

Londyn, 26. 6. (PAT). Zapowiedziane na dzisiaj plenarne posiedzenie konferencji anglo-sowieckiej zostało odłożone prawie w ostatniej chwili, gdyż, jak się okzało, komisja traktatowa konferencji nie zdążyła opracować koniecznego dla obrad materjału z przedstawicielami akcji rosyjskich towarzystw i przedsiębiorstw obcych w Rosji.

Londyn, 26. 6. (PAT). Jak donoszą z Konstantynopola, przedstawiciel Anglji podjął z delegatem rządu tureckiego rokowania w sprawie ustalenia granic między Turcją a Irakiem. W rezultacie wznowienia tej kwestji obaj delegaci uzgodnili zasady, na których oparli swoją decyzje oddania sprawy granic Iraku do decyzji Ligi Narodów.

Londyn, 26. 6. (PAT) Premjer Mac Donald odwiedził wczoraj Glasgow, gdzie od municypalności miasta otrzymał godność obywatela honorowego. Również uniwersytet Glasgow wręczył premjerowi dyplom doktora praw honoris causa

Sytuacja w Niemczech.

Dookoła kryzysu przemysłowego.

Polsko-niemiecka umowa w sprawie komitetu górnośląskiego kol. żel. — Odpowiedź Niemiec na notę o kontroli wojskowej w Niemczech. — Ze spraw górniczych. Socjaliści potępiają agitację nacjonalistów.

Berlin, 26. 6. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu parlamentu niemieckiego przyjęto w trzeciem czytaniu polsko-niemiecką umowę w sprawie wspólnego komitetu górnośląskich kolei żel. Następnie obradowano nad problemami socjalno-politycznymi, przyczem zgłoszono 45 wniosków i 2 interpelacje, omawiające przedewszystkiem wniosek w sprawie podwyższenia podatków dla rent dla kalek i inwalidów wojennych oraz wniosek w sprawie opieki nad młodocianymi, bezrobotnymi i wiele innych.

Berlin, 26. 6. (PAT.) Po zapadnięciu decyzji na dzisiejszem rozstrzygającem posiedzeniu rady ministrów w sprawie odpowiedzi na notę, dotyczącą kontroli wojskowej w Niemczech, tekst odnośnej odpowiedzi zostanie wysłany dziś wieczorem, lub jutro rano.

Düsseldorf, 26. 6. (PAT.) M. I. C. U. M. zaprosił właścicieli kopalń na dzień 27 czerwca na zebranie w celu naradzenia się w sprawie przedłużenia umów, wygasających z końcem czerwca.

Berlin, 26. 6. (PAT.) W rokowaniach, dotyczących personelu technicznego w górnictwie zapadł wyrok, według którego pobory zostaną od dnia 1 lipca podwyższone o 5 proc.. Wyrok w sprawie czasu pracy zatwierdza stan dotychczasowy.

Berlin, 26. 6. (PAT. P. R.) Gabinet Rzeszy odbył wczoraj naradę w sprawie odpowiedzi na notę Konferencji Ambasadorów, dotyczącą kontroli wojskowej w Niemczech, nie powziął jednak żadnej decyzji. W dniu dzisiejszym odbędzie się posiedzenie gabinetu, na którem zapadnie ostateczna decyzja w tej sprawie. Można twierdzić ze wszelką pewnością, że rząd Rzeszy przyjmie w zasadzie żądania sojuszników.

Essen, 26. 6. (PAT. P. R.) Niemiecka partja socjalistyczna ogłasza na łamach „Vorwärtsu" odezwę, w której potępia pozbawioną skrupułów agitacje nacjonalistów przeciwko orzeczeniu rzeczoznawców i zapowiada, że w ostatecznym razie dążyć będzie do tego, aby głosowanie ludowe wypowiedziało się w sprawie przyjęcia planu rzeczoznawców.

Berlin, 26. 6. (PAT.) Rząd francuski odrzucił propozycję rządu niemieckiego w sprawie prowadzenia bezpośrednich pertraktacji co do nowego układu z M. I. C. U. M. „Börsen Ztg." zaznacza, że odmowa rządu francuskiego wywołała w sferach politycznych i gospodarczych wielkie rozczarowanie.

Z Rady Ministrów.

DONIOSŁE USTAWY.

Warszawa, 26. 6. (PAT). Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 26 czerwca br. powzięła m. i. następujące uchwały: 1) regulamin obrad rady ministrów; 2) Projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o poborze drugiej raty podatku majątkowego; 3) projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej- zmieniającego §§ 6, 7 i 8 rozporządzenia o zmianie ustroju pieniężnego; 4) projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o lichwie pieniężnej; 5) projekt rozp. p. Prez. Rzpltej o sprzedaży nieruchomości skarbu państwa, będących w zarządzeniu państwowych zakładów graficznych; 6) projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o przekazaniu gminom czynności poboru podatku gruntowego; 7) projekt ustawy o zmianie rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o Banku Polskim 8) projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o zmianie rozporządzenia o przerachowaniu zobowiązań prywatno - prawnych; 9) projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej o zastosowaniu złotego w obliczaniu wkładek, jakoteż świadczeń pieniężnych i o przerachowaniu na złote dawnych zobowiązań rentowych w ubezpieczeniu urzędników prywatnych w b. dzielnicy pruskiej; 10) wniosek ministra skarbu w sprawie nieuzasadnionej wypłaty dodatku kresowego; 11) statut organizacyjny Ministerstwa wyznań religijnych i ośw. publ.; 12) rozporządzenie o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska w państwowej służbie; 13) instrukcje w sprawie procedury ustalania urzędników; 14) projekt rozporządzenia o wykonaniu ustępu 3 art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej i 15) rozporządzenie o ustawie tabeli stanowisk.

PROJEKT USTAWY O ZMIANIE STATUTU BANKU EMISYJNEGO,

Warszawa, 26. 6. (PAT). Rada Ministrów uchwaliła projekt ustawy o zmianie rozporządzenia p. Prezydenta Rzpltej w sprawie ustanowienia statutu Banku Emisyjnego. Według projektu, każdy akcjonarjusz, uprawniony do udziału w walnem zebraniu i do głosowania na niem, może wykonać swe prawo bez pełnomocnika. Akcjonarjusz, posiadający mniej, niż 25 akcji może uprawnić do zastępstwa innego akcjonarjusza, przyczem kazde 25 akcji łącznie z reprezentacyjnemi mają prawo do jednego głosu. Pełnomocnikiem może być tylko akcjonarjusz, uprawniony do udziału w walnem zebraniu, natomiast nie może posiadać więcej, niż 500 głosów razem z własnymi. Każdy akcjonarjusz uprawniony jest mieć tylko jednego pełnomocnika. Pełnomocnictwa do uczestniczenia i głosowania na walnem zebraniu są wolne od opłat stemplowych. Pełnomocnictwa wystawia się w formie listów do dyrekcji Banku Polskiego, podpisanych własnoręcznie pełnem imieniem i nazwiskiem akcjonarjusza. Pełnomocnictwa do uczestniczenia na walnem zebraniu winne być przedstawione Centrali Banku w Warszawie najpóźniej na 7 dni przed terminem zebrania dla wpisania na liście uprawnionych do głosowania i przygotowania kart wstępu z zaznaczeniem ilości głosów. Akcjonarjusze otrzymują karty wstępu na podstawie zapisania w księdze akcjonarjuszów. Wydawanie kart wstępu rozpoczyna się na dwa tygodnie przed terminem zebrania i zamyka się na trzy dni przed zebraniem.

W SPRAWIE PROCEDURY USTALANIA URZĘDNIKÓW.

Warszawa, 26. 6. (PAT). Rada Ministrów w dniu 26 bm. powzięła uchwałę w sprawie procedury ustalenia urzędników państwowych. Wszystkie ministerstwa biura sejmu i senatu, kancelarja Prezydenta Rzeczypospolitej oraz Najwyższa Izba Kontroli przedstawią celem uzyskania zgody prezesa Rady Ministrów i ministra skarbu na ustalenie, do Prezydjum Rady Ministrów wykazy następujące: a) wykaz zakwalifikowanych do ustalenia urzędników ze średniem wykształceniem, którzy zajmują stanowisko I kategorji IV i V-go stopnia służbowego, dla których niezbędne jest uzyskanie od Rady Ministrów zwolnienia od wymaganego tabelą poziomu wykształcenia; b) wykaz urzędników cywilnych, zwolnionych od egzaminów; c) wykaz urzędników władz, urzędów i instytucji, podległych ugrupowaniom w poszczególnych wykazach resortowych urzędników według władz, urzędów i instytucji, w których mają być ustaleni.

EGZAMIN PRAKTYCZNY DLA URZĘDNIKOW PRYWATN.

Warszawa, 26. 6. (PAT). Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 26 bm. powzięła uchwałę, dotyczącą egzaminu praktycznego dla urzędników cywilnych. Egzamin pisemny polegać ma na opracowaniu tematów, wybranych przez komisję egzaminacyjną. Egzamin ustny odbywa się z każdym kandydatem z osobna. Przedmiotem egzaminu ustnego dla urzędników I kategorji jest znajomość ustawy konstytucyjnej, ustroju i zakresu działania władz i urzędów państwowych i samorządowych, przepisów o państwowej służbie cywilnej, ogólne zarysy kancelaryjne i manipulacyjne w szczególności znajomość ustaw przepisów i instrukcji tego działu administracji państwowej, w którym urzędnik pełni służbę; dla urzędników II kategorji ogólna znajomość zasad ustawy konstytucyjnej, ustroju i zakresu władz i działania urzędów państwowych i samorządowych, przepisów o państwowej służbie cywilnej, przepisów kancelaryjno-manipulacyjnych, tudzież znajomość ustaw, przepisów i instrukcji tego działu administracji państwowej, w którym urzędnik pełni służbę;;dla urzędników III kategorji ogólna znajomość ustroju władz i urzędów państwowych oraz przepisów o państwowej służbie cywilnej, ponadto dla urzędników kancelaryjnych dokładna znajomość przepisów kancelaryjno - manipulacyjnych, tudzież ogólna znajomość przepisów o opłatach stemplowych. Dla urzędników fachowych znajomość fachu, przepisów administracyjnych tego działu, w którym kandydat pełni służbę Z przebiegu egzaminu sporządzany jest protokół. Przy egzamine komisja zwróci uwagę przedewszystkiem na zdolność pojmowania i praktycznego zastosowywania obowiązujących ustaw i przepisów. Na dowód złożenia egzaminu otrzymuje kandydat świadectwo. Komisja egzaminacyjna składa sie z przewodniczącego i dwóch egzaminatorów. Ustala ją szef danej władzy. Termin, do którego winny być złożone egzaminy, ustanawia się na dzień 1 lutego 1925 r. Rozporządzenie powyższe zawiera wreszcie szczegółowy wykaz wypadków, w których urzędnicy zwolnieni będą od egzaminów.

Z komisyj sejmowych.

Warszawa, 26. 6. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji skarbowej pos. Chomiński (Wyzw.) i Jaroszyński (Chrześc. Nar.) oświadczyli, że wycofują swój projekt ustawy o monopolu spirytusowym, zapowiadając jednak wniesienie odpowiednich poprawek do projektu rządowego, przejętych z własnego projektu. Komisja przystąpiła do dyskusji nad rządowym projektem ustawy i przyjęła ustęp 1 art. 1, określający istotę monopolu.

Warszawa, 26. 6. (PAT.) Po załatwieniu najważniejszych spraw, związanych z sanacją skarbu, aktualną kwestją m. in. stała się sprawa reorganizacji Państwowych Zakładów Graficznych. Po wszechstronnem zbadaniu sprawy, Ministerstwo Skarbu doszło do wniosku, że najbardziej wskazaną formą, w jaką mają być przekształcone Państwowe Zakłady Graficzne jest stworzenie spółki akcyjnej, w skład której jako akcjonarjusze weszliby jedynie skarb państwa i Bank Polski. Uczestniczenie Banku Polskiego jako akcjonarjusza Państwowych Zakładów Graficznych jest wskazane ze względu na to, że Bank Polski będzie jednym z najpoważniejszych odbiorców Państwowych Zakładów Graficznych, a jednocześnie oparciem kredytowem. Majątek Państwowych Zakładów Graficznych będzie przez skarb państwa przelany do zorganizowanej spółki akcyjnej według ceny, ustalonej przez specjalnie wyłonione do poszczególnych działów komisje szacunkowe.

Włochy pod znakiem mowy Mussoliniego.

Rekonstrukcja gabinctu nastąpi w lipcu. — Hołd dla Malteotiego. — Włochy wezmą udział w konferencji londyńskiej. — Nowa wersja w sposobie dokonania morderstwa.

Rzym, 26. 6. (PAT.) Omawiając mowę Mussoliniego, wygłoszoną w senacie, prasa umiarkowana i liberalna oraz faszystowska wyraża zadowolenie z tendencji do współpracy, wygłoszonej w przemówieniu Mussoliniego, prasa opozycyjna zaś pochwala tendencje i wskazuje niedwuznacznie na konieczność rozpoczęcia realizacji normalnych warunków życia od wewnętrznej pacyfikacji partji faszystowskiej. Opozycyjny „Corriere dela Sera“ omawia w sposób dość gwałtowny manifestacje faszystowskie, jakie miały miejsce w Bolonji i zaznacza, że program ten kontrastuje z wezwaniem Mussoliniego do zgody. Dziennik czyni uwagę, że zgody nie można nigdy osiągnąć sianiem postrachu.

Rzym, 26. 6. (PAT.) Rząd nie sprzeciwia się decyzji powszechnej konfederacji prasy w sprawie zawieszenia w dniu 27 czerwca pracy na 10 minut na znak hołdu dla Matteotti'ego.

Rzym, 26. 6. (PAT.) „Nuovo Presse“ potwierdza, że rekonstrukcja gabinetu nastąpi w pierwszych dniach lipca, oraz że Mussolini powoła do udziału w rządzie także ludzi nie należących do partji faszystowskiej. Przy tej sposobności wszystkie stanowiska podsekretarzy stanu zostaną zniesione.

Berlin, 26. 6. (PAT.) „Berliner Tageblatt“ donosi z Rzymu, że Mussolini zamierza nie zwoływać parlamentu aż do listopada, do tego zaś czasu rządzić w duchu pojednawczym.

Ellwese, 26. 6. (PAT. P. R.) Z Rzymu donoszą, że Mussolini upoważnił posła włoskiego w Białogrodzie do zainterpelowania rządu jugosłowiańskiego w sprawie napadu nacjonalistów jugosłowiańskich na urząd celny w jednej z miejscowości, położonych nad granicą włosko-jugosłowiańską.

Rzym, 26. 6. (PAT.) Dzienniki donoszą, że rząd włoski przyjmie zaproszenie do wzięcia udziału w konferencji międzysojuszniczej, która odbędzie się w Londynie w dniu 16 lipca.

Wiedeń, 26. 6. (PAT.) „N. Fr. Presse“ donosi z Rzymu: „Popolo d'Italia“ podaje nową wersję o sposobie, w jakim dokonano morderstwa na osobie Matteotti'ego. W policji rzymskiej zjawił się pewien osobnik, który zeznał, że w dniu poprzednim rozmawiał w restauracji z jednym z morderców. Ten ostatni oświadczył m. in., iż Matteotti został w straszny sposób pokaleczony. Dziennik wierzy w to, iż zeznanie jest prawdziwe i przypomina, iż w aucie znaleziono pokrwawione nożyczki, oraz fakt, że kiedy Filipelli zjawił się u Duminina, aby go zawiadomić o wykonaniu zamachu, omdlał, prawdopodobnie zobaczywszy pokazywane przez Dumini'ego trofea. Dziennik uważa wreszcie, iż spalenie zwłok Metteotti'ego miało prawdopodobnie na celu zatarcie śladów okaleczenia. Przy aresztowanym w Medjolanie Violi znaleziono listy do redaktorów włoskich, w których on zawiadamia, iż nie jest winny zbrodni. „Giornale d'Italia“ twierdzi również, iż z wyjątkiem nowo mianowanego ministra: spraw wewn. — Federzini'ego, ministra marynarki wojny i skarbu, wszyscy ministrowie gabinetu Mussoliniego ustąpią i będą zastąpieni przez innych ludzi.

Sprawa redukcji nauczycieli.

Warszawa, 26 czerwca.

W sprawie t. zw. redukcji sił nauczycielskich w szkolnictwie powszechnem stwierdzić należy, że ministerstwo oświaty nie wydało dotychczas żadnego zarządzenia, zmierzającego do zmniejszenia liczby sił nauczycielskich niezbędnych do prawidłowego rozwoju i funkcjonowania szkół powszechnych. Nie wydano też wbrew nieuzasadnionym pogłoskom żadnego zarządzenia zamknięcia jakiejkolwiek szkoły, mającej podstawę istnienia i dalszego rozwoju. Wydane zarządzenia zmierzają jedynie do ekonomicznego życia sił nauczycielskich, a to zgodnie z przepisami obowiązujących ustaw. Jeżeli w pewnej szkole okaże sie że są w niej nauczyciele zbędni, ministerstwo poleciło przenosić ich na inne miejsca służbowe, siły niewykwalifikowane i nie rokujące nadzieji skutecznej pracy w przyszłości ministerstwo poleciło zwalniać, co zgodne jest tak z interesem społeczeństwa jak i szkolnictwa. Ministerstwu zależało tylko na tem, by osiągnąć niewątpliwe oszczędności przez zgodne ustawami użycie sił nauczycielskich, ale również zależało na tem, aby zwłaszcza siły wykwalifikowane, nadmiernie nagromadzone w pewnych okolicach, przeniesiono do szkół pozbawionych dotąd sił kwalifikowanych względnie do szkół nieczynnych dla braku nauczycieli. Ministerstwo wydało wreszcie wskazówki, aby nie przeprowadzać redukcji sił w szkołach mechanicznie, lecz by w każdym poszczególnym wypadku liczono się bezwarunkowo z istotnemi potrzebami danej szkoły. Zmniejszenie liczby nauczycieli w danej szkole stosować należy tylko wówczas, gdy wszelkie środki ustawą przewidziane około zwiększenia frekwencji młodzieży zawiodą. Również polecono nie zwalniać sił nauczycielskich, będących w toku egzaminu, które egzamin częściowo już złożyły a dla szkoły z pożytkim pracować potrafią.W razie nadmiaru w danym okręgu sił kwalifikowanych kuratorja są obowiązane przedłożyć wykazy bezzwłocznie ministerstwu które już zarządziło, co należy, by siły te otrzymały posady w danych okręgach, w których brak sił wykwalifikowanych, tak, żeby nauczyciele kwalifikowani z tego powodu nie doznali żadnej przerwy w służbie dotychczasowej.

Nekrologja.

Śp. dr. Emil Dunikowski.

Dziś po dłuższej chorobie zmarł dr. Emil Dunikowski, profesor geologji na uniwersytecie Jana Kazimierza, w 69 roku życia. Zmarły ogłosił wiele prac naukowych w dziedzinie geologji. W latach 1891—1893 śp. profesor Dunikowski zwiedził Amerykę celem przeprowadzenia badań przyrodniczych oraz zapoznania się ze stosunkami na emigracji.

Zjazd młodzieży wiejskiej w Lublinie.

(Od własnego korespondenta).

Lublin, 25. czerwca.

W poniedziałek rozpoczęły się obrady VI zjazdu młodzieży wiejskiej. Na zjazd przybył wiceminister rolnictwa Raczyński, przedstawiciel młodzieży rolniczej Bułgarji, Czechosłowacji i Jugosłowacji, oraz liczni posłowie stronnictw ludowych. Przed rozpoczęciem zjazdu przybyłe delegacje składały wieńce pod pomnikiem Unji Lubelskiej. Imieniem miasta zjazd witał prezes Rady miejskiej Turczynowicz, przedstawiciele władz rządowych miejskich itd. Wiceminister rolnictwa p. Raczyński podkreślił rolę młodzieży wiejskiej w sprawie podniesienia rolnictwa. Poseł Wilkoński mówił o znaczeniu związku młodzieży wiejskiej dla rozwoju rolnictwa i dla państwa. Następnie przemawiali przedstawiciele młodzieży rolniczej Czech, Jugosławji i Bułgarji. Na podkreślenie zasługuje przemówienie delegata bułgarskiego Wołkowa, który przypominał, że młodzież bułgarska żywo odczuwała niewolę Polski i gorąco cieszyła się z odzyskania niepodległości przez Polskę. Bułgarja interesuje się rozwojem polskiej kultury rolniczej. Zjazd potrwa 3 dni. Na zjazd przybyło około 900 delegatów z całej Polski. Zjazd wysłał depeszę powitalną do Prezydenta Rzeczypospolitej premjera Grabskiego i protektora związku marszałka Piłsudskiego.

To i owo.

Wyjazd p. Wojciechowskiej do kąpieli.

Pani Marja Wojciechowska w towarzystwie syna wyjechała z Warszawy do Marienbadu.

Synod ewangelicki.

Doroczny synod kościoła ewangelicko-reformowanego uchwalił między innemi rezolucję w sprawie ostatecznego zjednoczenia zborów reformowanych w byłej dzielnicy pruskiej z synodem ewangelicko-reformowanym w Rzplitej Polskiej.

Strzelanina na granicy włosko - jugosłowiańskiej.

Białogród, 26. 6. (PAT). Według urzędowego komunikatu w ostatnich dniach na granicy włosk - jugosłowiańskiej miały miejsce dwa wypadki zaatakowania włoskiej straży granicznej. Rząd jugosłowiański zarządził natychmiastowe przeprowadzenie śledztwa. Minister spraw zagr. w imieniu rządu królestwa S. H. wyraził w drodze telegraficznej rządowi włoskiemu ubolewanie z powodu tego, godnego pożałowania wypadku, prosząc go równocześnie o podjęcie niezbędnych zarządzeń w celu uniknięcia na przyszłość podobnych incydentów we Włoszech. Jugosławja przedsięwzięła ze swej strony wszelkie środki zabezpieczające. Zajście to wywołało we wszystkich kołach jugosłowiańskich głębokie wrażenie. Wskazuje się przytem na silne węzły przyjaźni, łączące oba kraje

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Sobota Wig. Leona pap. Wschód słoń. 8.41 zachód 8.24. Wschód księżyca 1.47 zachód 4.36.

*

REORGANIZACJA PAŃSTWOWYCH ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH.

Państwowe Zakłady Graficzne w związku z sanacją Skarbu domagają się reorganizacji. Po wszechstronnem rozważeniu sprawy Ministerstwo Skarbu doszło do wniosku, iż najbardziej wskazaną formą, w jaką mają być przekształcone Państwowe Zakłady Graficzne, jest ich usamodzielnienie przez stworzenie spółki akcyjnej, w której skład wszedłby Skarb Państwa, oraz Bank Polski. Majątek Państwowych Zakładów Graficznych będzie przelany jako aport wnoszący przez Skarb Państwa do nowo zorganizowanej spółki. Wartość aportu ustalona zostaje przez specjalne komisje szacunkowe, wyłonione do poszczególnych działów. W aporcie tym obok urządzeń Zakładów Graficznych znajdą się dwie nieruchomości położone w Warszawie przy Al. Jerozolimskiej nr. 16 i 18.

—** **Teatr Miejski.** Dziś w piątek przedstawienia niema.

W sobotę wieczorem o godz. 8,15 arcywesoły „URWIS" z p. Kostecką w roli tytułowej. Zabawna ta sztuka ściągnęła tłumy publiczności do teatru. Bony ważne.

W niedzielę wieczorem o godz. 8. 15 „POŁUDNICA", przepiękny i poezyjny dramat L. Staffa. Sztuka ta cieszy się niemilknącem powodzeniem, dzięki znakomitej grze artystów z pp. Norwidówną, Weissową, Lisicką, Konarskim, Stryckim i Ilcewiczem.

Występ Adama DIDURA, wszechświatowego śpiewaka w Ameryce i w Europie budzi żywe zainteresowanie. Występ naznaczony na sobotę, dnia 5 lipca rb.

Sprzedaż biletów odbywa się codziennie w kancelarji teatru oraz w Wielkopolance.

—** **Okrężna wystawa dzieł sztuki artystów plastyków polskich w Grudziądzu, w Muzeum Miejskiem otwarta codziennie od godz. 10 rano do 7 wieczorem bez przerwy.**

—** **Zabawa latowa Sokoła w Grudziądzu.** Jak plakaty głoszą w niedzielę dnia 29 czerwca odbędzie się w pięknym i cienistym ogrodzie p. Szalczyńskiego w Michale (na drugiej stronie Wisły) Zabawa Latowa. Przewidziane są różne gry, połączone z ćwiczeniami gimnastycznemi wszystkich oddziałów. Koncertować będzie orkiestra wojskowa 16 pap. Wieczorem tańce.

Nie wątpimy, że obywatelstwo, wciąż skore do poparcia Sokolstwa, jak najliczniej weźmie udział w wycieczce, albowiem czysty dochód przeznacza się. na zlot sokoli do Chełmna. Dla dogodności publiczności kursować będzie, dzięki ofiarności p. M. Schulza, za minimalną opłatą parostatek Kurjer, od godz. 2-iej popołudniu. Stacja jego znajduje się tuż przy łazienkach miejskich.

—** **Pomorskie Tow. Opieki nad dziećmi** w Toruniu zarezerwowało 20 miejsc wolnych na kolonji leczniczej w Gdyni dla dzieci wątłych i skrofulicznych z miasta Grudziądza — a to 10 miejsc dla dziewczynek szkół średnich w lipcu a 10 miejsc dla chłopaków szkół średnich w sierpniu.

Upraszam Rodziców lub opiekunów tych dzieci, które potrzebują wyjazdu nad morze — ażeby niezwłocznie zgłosili się do mnie po bliższe informacje, które udzielam codziennie od godziny 1—3 w południe. Termin wpisów na kolonię kończy się 30 czerwca.

Helena Kunertowa, ul. Lipowa 1 — III piętro.

—** **„Skrzydlaty zwycięzca".** Rzeczywiście dobre i potężne dzieło filmowe. „Skrzydlaty zwycięzca" powinno być wśród publiczności naszej jak najszerzej spopularyzowane. Wartość scenarjusza, ciekawe nadzwyczaj zdjęcia, dodają uroku temu nawskroś sensacyjnemu i rewelacyjnemu filmowi.

—** **Kinoteatr na wolnem powietrzu.** Wszyscy śpieszymy dziś do Ogrodu Teatru miejskiego w **„Tivoli"** na godz. 8-ą wieczór — i tam będziemy podziwiać naszych ulubieńców **„Pata i Patachona" w wybornej** komedji. Prócz tego przepiękny dramat historyczny „Obrońca ludu" z Henny Porten.

Humor!! — Śmiech!! — Miła rozrywka na świeżem powietrzu. — Początek o godz. 9-ej. **Od godz. 8-ej — 9-ej koncert.**

—** **Zebranie Związku Podoficerów Rezerwowych Ziem Zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej** Koła Grudziądz odbyło się dnia 26 czerwca br. o godz. 7 wieczorem przy licznem udziale członków i gości.

Na porządku dziennym były sprawy ważne, ja: Nadzwyczajne Walne Zebranie Centralnego Związku w Poznaniu. Jako delegata na powyższe zebranie wybrano prezesa p. Marciniaka. Również obradowano nad projektem kasy pośmiertnej, urządzeniem koncertu z zabawą w Hotelu Warszawskim dnia 3 sierpnia br. zawodami strzeleckiemi, branie udziału w koncercie radjo i ewentualnem urządzeniu kursu konnej jazdy dla podoficerów rezerwowych itd.

Zarząd Zjazdu Koła Grudziądz wyraża na tem miejscu wyrazy radości i podziękowania za interesowanie się poważnych obywateli naszym związkiem i poleca się im na przyszłość.

Zebranie zakończono zaśpiewaniem Roty Konopnickiej.

—** **Wymiana biletów zdawkowych.** Banknoty jedno i dwuzłotowe są — jak wiadomo — biletami zdawkowemi, wypuszczonemi przez Skarb Polski tymczasowo w zastępstwie bilonu narówni z biletami zdawkowemi mniejszej wartości. Różnica między biletami jedno i dwuzłotowemi a jedno i wielogroszowemi polega w myśl nowego projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypspolitej na tem, iż bilety zdawkowe jedno i dwu złotowe stanowią środek płatniczy, mając moc umarzania zobowiązań do kwoty 100 złotych przy każdej wypłacie, bilety zaś zdawkowe niższej wartości — do kwoty 10 złotych. Od dnia 1 listopada br. Skarb Państwa przystąpi do wymiany biletów zdawkowych poniżej jednego złotego na monety zdawkowe względnie bilety Banku Polskiego i dokonywać będzie tej wymiany do dnia 31 stycznia 1925 rokp. Pierwszego stycznia 1925 r. Skarb Państwa zacznie wymieniać bilety zdawkow jedno i dwuzłotowe na monety srebrne. Warunki wymiany biletów zdawkowych ustali w odpowiednim czasie specjalne rozporządzenie Ministra Skarbu.

—** **Ustawa o popieraniu rolnictwa.** Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 bm. powzięła uchwałę w sprawie ustawy o popieraniu organizacji i kultury rolniczej. Kredyty przewidziane w budżecie państwowym na cele popierania organizacji rolniczych i kultury rolniczej, mają być w danym okresie budżetowym podwyższone na podstawie porozumienia ministra rolnictwa z ministrem skarbu, o ile wpływy z opłat wywozowych od produktów rolnych w tym okresie budżetowym dadzą nadwyżkę ponad sumę preliminowanego w tym okresie budżetowym dochodu z opłat wywozowych od produktów rolnych, a to w granicach tej nadwyżki; jest bowiem rzeczą uzasadnioną, aby z zysków skarbu państwa, wynikłych z ograniczeń wywozowych produktów rolnych, a otrzymanych ponad sumę spodziewanego z tego tytułu dochodu zostało dokonane zwiększenie poparcia organizacji rolnych i kultury rolniczej, gdyż ograniczenia wywozowe niewątpliwie działają ujemnie na rozwój kultury rolniczej.

—** **Zjawiska niebieskie w czerwcu.** Piękna gwiazda wieczorna — planeta Wenus traci swój blask w miarę zbliżania się ku słońcu i w końcu miesiąca znika w świetle zorzy wieczornej. Jednak w lunecie przedstawia piękne zjawisko sierpą księżycowego. Marsa można zaobserwować w drugiej połowie miesiąca w południowo-wschodniej stronie nieba jako gwiazdę czerwonawą. Jowisz świeci w postaci pięknej gwiazdy w południowej stronie nieba całą noc. — Saturn jest widzialny w południowej stronie nieba, w gwiazdozbiorze Panny. Fazy księżyca pełnia dnia 17, ostatnia kwadra dnia 24. Dnia 21 było najwyższe stanowisko słońca, najdłuższy dzień i najkrótsza noc.

Ruch towarzystw.

—(rt) W niedzielę 29 czerwca odbędzie się wycieczka drużyny „Zuchów" do zamku w Jabłonowie. Dzieci muszą przynieść ze sobą aprowizację i 2 zł. na koszta podróży. Niezamożne są uwolnione od opłaty. Zbiórka na podwórzu o godz. 11,50 przed południem — wyjazd z dworca 12,55 przyjazd 10,50 wieczorem. Dzieci zostaną pod opieką odprowadzone do domu. **Kunertowa**, opiekunka VI druż. „Zuchów".

Z Pomorza.

—** **WĄBRZEŹNO. (Podzielili się pogrzebowem).** Jak to dobrze mieć kochających krewnych, przekonał się choć już po śmierci rob. Jan Rybicki z Mlewca. Rozchorowawszy się, został oddany do domu chorych w Wąbrzeźnie, gdzie 12 bm. zmarł. Krewni dowiedziawszy się o jego śmierci wpadli hurmem do Wąbrzeźna i to wprost do Kasy Chorych, skąd podjęli pogrzebowe. Mając pieniądze w kieszeni, z żalu po stracie tak kochanego krewnego, wstąpili sobie na gorzkie (a może i na słodkie) krople. Upiwszy się, pobili się na dobitkę i to złego powodu, że pogrzebowe co do grosza stracili. Skutek był ten, że pochowaniem zwłok musi się zająć miasto i to dopiero w 14 dni po śmierci Rybickiego.

(Popisy gimnastyczne). W przyszłą niedzielę urządza w Strzelnicy Sokół wąbrzeski popisy gimnastyczne, w których biorą udział wszystkie drużyny; będzie to zatem niejako egzamin z pracy w ostatnich miesiącach dokonanej. Często słyszy się skargi na wady młodzieży powojennej; są one w części zapewne słuszne, lecz mylnem byłoby mniemanie, że sama krytyka i wytykanie wad prowadzi do naprawy złego. Przeciwnie trzeba szukać zbliżenia z młodzieżą taką, jaka jest, trzeba poznać jej życie, zainteresować się jej dążeniami, a wtedy łatwiej będzie starszemu pokoleniu pokierować wychowaniem młodzieży, tak, aby wyrosła na dzielnych obywateli. Najlepszą sposobność ku temu zbliżeniu dają przedsięwzięcia w rodzaju niedzielnych popisów, w których młodzież chce zapoznać szerszą publiczność z wynikami swej pracy w dziedzinie gimnastyki i sportu.

Pozatem występ niedzielny budzi żywe zainteresowanie przez to, że obejmuje programem swym pokaz lekcji wzorowej gimnastyki.

Z powyższych względów spodziewać się należy, że w przyszłą niedzielę boisko sokole zapełnią tłumy publiczności tak z miasta jak i z okolicy.

—** **TUCHOLA. (Znowu napad wyrostków).** Na drodze z Iwic do Ostrowa napadnięta została 17-letnia dziewczyna Frebus przez 2 znanych wyrostków. Chałupnik Mrozik, usłyszawszy wołanie o pomoc napadniętej, przybiegł i spłoszył młodocianych opryszków, a napadniętą, którą zastał w opłakanym stanie zaopiekował się, zawiózłszy ją do domu w Ostrowie. Po kilku dniach napadnięta zmarła, wobec czego władze zarządziły oględziny zwłok, a obu opryszków niezawodnie wpakuja do więzienia.

—** **PUCK. Święto Bożego Ciała** obchodzono w mieście naszem niezwykle uroczyście. W kościele parafjalnym odbyło się uroczyste nabożeństwo celebrowane przez ks. Krzyżanowskiego. W prezbiterjum zasiedli przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych; resztę nawy głównej wypełniały bractwa, szkoły, tłumy wiernych oraz marynarze. Po skończonem nabożeństwie utworzyła się wspaniała procesja, w której postępowały koleino przed baldachimem orkiestra dowództwa floty, bractwa, szkoły, Sodalicja Marjańska Dziewcząt, dziewczynki w bieli z wiankami na głowie, sypiąc kwiatki. Monstrancję niósł ks. prob. E. Fittkau w asyście ks. Miegonia i ks. Krzyżanowskiego, koło baldachimu postępowali członkowie Rady miejskiej, dozoru kościelnego, starosta i wyżsi oficerowie marynarki oraz lotnictwa. Procesja po udaniu się do 4 ołtarzy pięknie przybranych i umajonych kwieciem, a które zajdowały się nad morzem koło portu, przy klasztorze S. S. Elżbietanek oraz na rynku, wróciła do kościoła.

—** **GDYNIA. (Ruch statków).** Oczekiwany w porcie naszym statek francuski „Wirginja" z ładunkiem samochodów otrzymał radjotelegraficzne zarządzenie, od swej agencji, by skierować swą podróż na Gdańsk — dokąd też zawinął. Wkrótce ma przybić do portu w Gdyni statek „Warta"; jest to polski transportowiec wojenny, zakupiony przez marynarkę wojenną we Francji.

*

—** **GDAŃSK. („Targi Gdańskie").** Drugie międzynarodowe „Targi Gdańskie" nie odbędą się w sierpniu, [illegible] od 2-go do 5-go października. Termin zgłoszeń upływa z dniem 15-go sierpnia br.

—** **GDAŃSK. (Tranzyt Czechy — Gdańsk).** Polskie linje tranzytowe między Gdańskiem i Czechosłowacją są krótsze i tańsze aniżeli linje konkurencyjne przez Tczew, Chojnice, Niemcy. Odległości taryfowe wynoszą z Gdańska do Bogumina 811 klm., przez Niemcy 726 klm. przez Polskę, do Bredova 962 klm. przez Niemcy, 925 przez Polskę, do Ołomuńca 864 klm. przez Niemcy, 841 klm. przez Polskę, do Bernea 905 kl. przez Niemcy, 900 klm. przez Polskę. Jeżeli dotychczas zainteresowani przekładali nieraz drogę przez Niemcy, to tłumaczy się to tem, że transporty przechodziły z większy szybkością, niż przez Polskę. Celem zapobieżenia temu min. kolei uznało za możliwe znieść dodatkowo ustalone terminy dostaw i pozatem, poleciło ładunki tranzytowe przewozić pociągami towarowemi pospiesznemi, co spowoduje przyspieszenie transportów.

(Układ finansowy z Gdańskiem). Do rokowania, zawarcia i podpisania w imieniu Rządu Polskiego z pełnomocnikami miasta Gdańska układu finansowego, przewidzianego przez art. 23 umowy paryskiej z dnia 9 listopada 1920 roku upoważnieni zostali przez ministra Skarbu: dr. Feliks Hilchen, komisarz rządu polskiego w radzie portu i dróg wodnych Gdańska, Gabrjel Chrzanowski, dyr. dep. min. przem. i handlu oraz dr. Stanisław Sławski, komisarz rządu polskiego przy radzie portu w Gdańsku.

Z całej Polski.

—** **POZNAŃ. (Wiec Z. O. K. Z.).** W sobotę odbył się tu wielki wiec, zwołany przez wszystkie organizacje polityczne, istniejące na terenie Poznania, jakotez stowarzyszenia społeczne i oświatowe. Wiec ten wobec przepełnionej świetlicy b. urzędu osadniczego, zagaił dr. Meissner. Pierwszy referat wygłosił prezes Okręgu Wielkopolskiego Związku Ludowo-Narodowego dr. Krysiewicz, dając historyczny pogląd na przebieg stosunków niemieckich do Polski i wykazując złą wolę ze strony Niemców przez zaniedbywanie w uiszczaniu się ze swych zobowiązań oraz stałe, bezprzykładne oczernianie Polski na terenie międzynarodowym. Jako drugi przemówił dyr. Z. O. K. Z. p. Korzeniewski. Po referatach dr. Meissner odczytał rezolucje, którą zebrani przyjęli jednogłośnie. Rezolucja ta daje wyraz zaniepokojeniu wobec stanu kwestji niemieckiej przed Ligą i zarazem domaga się ustalenia programu rządowego o niezmiennych wytycznych w sprawie niemieckich mniejszości w Polsce.

—** **BYDGOSZCZ. (Postrzelenie złodzieja).** W nocy na niedzielę dwóch złodziei przez wybicie okna dostało się do mieszkania zarządcy nowego cmentarza, Sikorskiego i skradli różną garderobę wartości 2 miljardy marek. Syn zarządcy, spostrzegłszy kradzież i uciekających złodziei, wybiegł na ulicę i trzema strzałami zranił jednego złodzieja, przy którym znaleziono pewną część skradzionych rzeczy. Drugi złodziej z resztą łupu zbiegł. Postrzelony podawał się za Batora później Sakiewicza Antoniego, a właściwie nazywa się Antoni Staszek; w dniu 2 czerwca wypuszczono go po odbyciu 1 i pół-rocznego więzienia z domu karnego w Rawiczu. Nie chce on zdradzić swojego towarzysza.

—** **FORDON. (Tragiczna śmierć radnego).** Ogólnie szanowany i ceniony obywatel i członek rady miejskiej w Fordonie, Ignacy Borkowski, poszedł w sobotę kąpać się do Wisły. Borkowski mimo starszego wieku, — liczył lat 68, był doskonałym pływakiem. Zaledwie Borkowski wszedł do wody i na płytkim znajdował się miejscu, silny prąd poderwał mu nogi i podniósł na głębinę. Borkowski zaczął tonąć. Przypatrujący się u brzegu bezzwłocznie pospieszyli mu z pomocą, lecz Borkowski znikł z powierzchni wody. Ratownicy natychmiast odczepili łódź i udali się z pomocą — nigdzie jednak nie udało się im natrafić na ślad tonącego. Dopiero po kilku godz. wydobyto zwłoki Borkowskiego. Przypuszczać należy, że Borkowski wskutek silnego i gwałtownego oziębienia uległ atakowi serca.

—** **MŁAWA. („Żydożercza" rada miejska).** Miasto Mława postanowiło urządzić targi w sobotę. Jest to z wielu względów dzień najodpowiedniejszy. Nie było to jednak na rękę żydom mławskim, którzy z tego powodu wnieśli protest do województwa, żądając unieważnienia „żydożerczej" uchwały rady miejskiej. Protest motywują tem, że oni w szabas handlować nie mogą i nie chcą. Niebawem zażąda może ta czarna zgraja, żeby składy katolickie w sobotę były zamknięte, bo robią im w tym dniu niemożliwą konkurencję. Prawdopodobnie województwo da żydom mławskim należytą odprawę.

—** **WARSZAWA. (Samobójstwo młodego szantażysty).** 20-letni uczeń szkoły handlowej, Edward Zakrzewski, zamieszkały w Warszawie, dopuszczał się niezwykle pomysłowych oszustw. Mianowicie kupował w zmowie ze swą gospodynią chleb u okolicznych piekarzy, rozcinał w domu kupione bochenki i umieszczał wewnątrz schwytane uprzednio myszy. Ze „spreparowanym" w ten sposób pieczywem — Zakrzewski zwracał się powtórnie do piekarza i groził ujawnieniem wobec władz faktu wypieku pieczywa, zawierającego wewnątrz myszy — jeśli nie otrzyma za milczenie odpowiedniej sumy pieniężnej. W ten sposób pomysłowy szantażysta wyłudził od szeregu piekarzy znaczne sumy po kilkaset miljonów marek. W czasie przeprowadzenia obojga do urzędu śledczego, Lenczewska zachorowała, wobec czego umieszczono ją w szpitalu, Zakrzewski zaś wyjął rewolwer i wymierzył sobie strzał w skroń. Rannego odwieziono do szpitala w stanie beznadziejnym.

(Zastraszający objaw). 15-letni Zygmunt Urbański wyszedł z domu rodziców swych przy ul. Rycerskiej nr. 8 dnia 18 bm. i więcej nie wrócił. Chłopiec pozostawił kartkę, że wyjeżdża i powróci za 5 lat. — Tajemnicze znikanie chłopców stało się już w Warszawie symptomem.